

www.revivaluk.org.uk

There are other pamphlets in this series on
www.revivaluk.org.uk

"The Way Ahead":
"Healing in the Name of Jesus"
"Christian Marriage"
"The Seven Spirits of God": (teaching on work of the Holy Spirit")
"Christian Marriage (a revelation)"
"The Blood of Jesus Christ "
"Full Salvation"
"The Doctrine of Healing"
"Vision and Visions "
The Anointing
"In that day you will know"
"We are not ignorant of his devices"
"Nevertheless"
"Resurrection"
"The Hearing of Faith"
"Behold My Servant"

Please contact us by emailing
mcjpbds@btinternet.com

REVIVALUK

TURNING
THE
NATION
BACK TO
JESUS

Turning the Nation
back to
Jesus Christ

OKUTEEKA WAANSI
EBIGGO EBY'AMAANYI
EBITUSIBYE

www.revivaluk.org.uk

Oja kwetage baibuli yokumpi nga osoma akatabo kano.

Baibuli etugabilila ne bigambo ebimu ebituzaamu amanyi “*kubanga ffe tetulina mubulizi wa wagulu ayinzaokukwatibwako n’obwagazi me be ngaanda baffe. Naye nga mu buli ngeli akemebwa nga ffe kyoka nga talina kibi*” N’olweko tuyiga nti mukama waffe Yesu yabonabona olwebizibu byebimu, ebisomoza, ensonga, ebigwa tebilaze, okugesebwa n’ebikemo nga ffe abantu bwetukola, kyoka nga teyakola kibi kyona oba okuva mu kutesa kwa kitaawe.

Mu ngeli nyinji ekikolo ekituufu eky’ekibi butakiliza, okulemelelwa okukiliriza mu katonda mu bulamu bwaffe, okubonabona nga kiva kubutakiriza nga okubusabusa bwe kutuziyiza amanyi ga katonda okubeera mu bulamu bwaffe okutukumila mu kutesa kwe. Waliwo okuzibwamu amanyi, naye mwekyo tutegez-ebwa nti oyo Mukama waffe Yesu amanyi mu bunafu bwaffe, teyayingira butakilirizamu, era asobola otuyamba mu biseera eby’okwetaaga.

Nga bwetugaambye, Mukama waffe Yesu yayita mu kugezesebwa kungi mu bulamu bwe. Mubufunzi ennaku yonna jeyayitamu mu ddungu nga akemebwa setani, okubonabonyezebwa kwe yayitamu mu nimiro ye Gethsemane nga tanakomelelwa, n’okwawulibwa ku kitaawe bwe yali okomeleledwa. Tewaba kiseera ye kulemelerwa kukiliriza mu kitaawe n’okumuwa ekitiibwa, n’olwekyo awa ekyo kyakulabirako ekyamanyi n’okusigala nga abalokole n’olubel-era mu bulamu bwaffe munkola ya mukama waffe Yesu. Twetaaga okutunulira Yesu nga eky’okulabirako era tuyige okuva jjaali okukakasa nti nga ba kiliza tusigala mazimz ne Katonda. Eky’enakku abakiriza bonabona okugwa mu mitendera mu bulamu bwabwe. Abamu babonabona mu kinyigirizibwa, abamu balina ebizibu eby’endowooza, n’abalala bayita mu kugwa kw’obufumbo bwabwe n’abengaanda zaabwe, abamu mu ndwadde n’abalala bagwa bugwi n’okwewala ne badayo mu kibi nebonoona, mu byona, kisalilwawo, kileme okuba obujulizi oba okuyita gwa mukiriza omutuufu. Tulina okubeera n’obujulizi obwa mukama waffe Yesu mu bulamu bwaffe. “Wa manyi oyo ali mu ffe n’okusinga oyo ali mu nsi”. Mukama Yesu mu kuyigiriza ku lusozi yayimusa abo abamuwuliriza. “N’olwekyo leka ekitangaala kyo kyaakire abasajja balyooke balabe emilimu gyo emiruungi n’okugulumiza kitaawo ali mu ggulu”. Bulamu bwaffe, okusinga ebigambo byaffe, mu buli ngeli tuteekwa kwetaba mu kwawukana okuba ne Yesu Kristo mubulamu bwaffe mubutuufu kikola, nga abajjulizi n’okutuuka eyo kwabo abatanaba kuba bantu ba mukama. Singa abakiriza bali kyekimu nga abatali balilwana babwe abatali bakiriza ne mikwa-no gyaabwe banamatiza batya mikwano gyaabwe oba balilwana babwe okuda eli Yesu Kristo? Waliwo engeri nyinji Abakristayo n’obukristayo jje bivude ku

Yesu kristo mu mibiri gyaffe, era tulina obujjulizi bwa kristo, so si bwa setani, tuli babe era yye waffe, era omulangira w’ensi eno talina “kintu” mu ffe. Ffena tuli mu kriso era kristo ali gyetuli ffena.

HALLELUYAH

tuli ba ddembe okuyita mu maanyi g’omusalaba gwa mukama waffe Yesu kristo. Kati ensi telina “kintu” mu nze naawe.

Mu Bakolosaayi 2:10 ne 16 “kifulumya omukono gw’okulondebwa era kwa eri ffe, okwali kukontana na ffe era kyagyawo mu kkubo, kikomelerwa ku musalaba gwe, oluvanyuma lw’okuzikiriza emyoyo gy’omubanga n’amaanyi, yakola olulaga lwabyo mu lwaatu kati buli maanyi mu “nsi” eno ne mweyo

ey’okugya gawangulwa mu kuffa kwa mukama waffe Yesu kristo ku musalaba, yabiwangula. Amaanyi g’omusalaba gwe n’obuyiinza Yesu bw’alina nga ekya-va mu kuffa kwe era okuzuukira kitegeeza teli maanyi, teli bubu mu mwoyo mu biffu ebya wagulu bilina buyinza ku gwe nange okujako nga tubikirizza. Bya-suulibwa n’okufumintiriza kwabyo kwona.

Abagalatiya 2:20 egamba “nkomeledwa ne kristo neera ndi mulamu, kyoka si nze naye kristo ali mu nze era n’obulamu bwemanyi buli mu mubiri, ndiwo kulwa kukiriza kwa mwana wa katonda oyo eyanjagala era neyewaayo kulwange si kosa kisa kya mukama”. Amazima g’omulabe gali nti nkomeledwa ne kristo. Nattibwa mu kuffa kwe 2 Abakolinso 5 etugamba nti, omu bwaba yaffa kulwa bona, kati bona bali baffu, nti abo abalamu balebe kuba balamu kulwaabwe naye kulw’oyo eyaffa n’azukira kulwaabwe”. Kati okugatibwa ku Yesu mu kuffa kwe, oyo afililira bona, kitegeeza nzitidwa naye kristo oyo ali mu nze. 2 Abakolinso kiketeka mu ngeli endala “ffe abalamu tetuteekedwa kuba balamu natte mu byo, ebigendelerwa byabwe, okwegomba n’okwagala, naye kw’oyo eyaffa n’azukira ku lwabwe”. Tetukyemaliride, ffe benyini naye mu kristo Yesu, si mubilubilirwa byaffe byoka naye mu bulamu bwenyini.

Guno gwe mulimugw’omusalaba, obulamu bwe nina mu mubiri mbulina kulw’okukiriza kwenina eri omwana wa katonda eyanjagala er ne yewaayo kulwange”. Obulamu bwange, obulamu bwo, obulamu bwaffe buli bumu obw’okukiriza, okwesiga mu katonda kulw’ebyo byona byatukoledde, okuba bwetuti tekyonoona ekisa kya katonda, naye kuba mukuganyulwa okujudde. Kina kye ky’okulwanyisa kyaffe, gwe musalaba ogukoze ku buli kintu ekyandiwadde omulangira w’ensi eno “ekintu” mu nze naawe. Tusoma “tukikwaata kyeyongera kiteekedwa okweyongera, tusobola okuba bwetuti, mbera era ddala, obeera, tubeera, tubeera eri katonda.

2 Abakolinso 4:11 egamba “ffe abalamu tuwebwedwaayo eri okuffa kulwa Yesu nti obulamu bwa kristo nabwo bulabisibwe mu mibiri gyaffe”. Tuli balamu naye kati tuwayo obulamu bwaffe obupya eri kristo, kintu kyakolebwa bulijjo. Bwe tubeera nga sadaaka entukuvu tulina okulabisibwa, oba okulaga kwa

“kigambo kya katonda n’obujjulizi obwa mukama waffe Yesu nebakiriza.

Okubala mu ngeli nyinji ekibi ekyelele mu bulamu bwabwe eli buli kin’omu n’amakanisa. Ensonga zonna n’okwewungula bikoledwa okukiriza ekibi mu bulamu n’okweyongerayo mukibi ekyo. Paulo agamba kino “Naye okweenda”, n’obukyaafu bwonna oba okwegomba, lekka bileme n’omulundi n’ogumu okwogelwaako mu mwe nga bilinga abatume mu mwe. Naye ebintu ng’ebyo byesibye mu makanisa g’abakristayo n’obula bw’abakristayo n’ebintu bingi bize okuba nga bikirizibwa nga ebyabulijjo mumbeera. Ekyo kyonna ensi ky’eyiinza okwekirizanya, nate n’Makanisa negakiriza “n’ekigambo kya katonda” kisigala kye kimu nate nekyetageza twetabe mu kigambo kya mukama. Tulina okuvumbula engeri gyetyiina okuvvunuka byonna ebikemo n’okwekuuma okuva ku kibi n’okutambulira okuva ku ndagano ya katonda. Ffe ffena twakuzibwa mu ngeli ez’enjawulo ez’enono n’ebikka eyo ebintu ebyo ebisinga obukyamu nga bya bulijjo.

Bangi ku ffe tukuzidwa bazade baffe abatulungamiza mu ngeli nyinji, nebakuzi enkwatagana n’okulowooza n’empisa mu ffe, ebitayamba nga ate n’ebivilako okumenyeka ku myoyo gyaffe. Okusoma n’okutendekebwa bisobola okukola ekintu kye kimu n’ekyo ekitwalibwa okuba ng’ekyabulijjo muni sikyabulijjo bw’ogelegelanya kubya katonda. Twetaaga mukama waffe Yesu okutukulembera mu makubo g’obutukirivu kulw’elinye lye. Kuno okusomesebwa kutekedwa okutunulira ensonga ez’ensobi n’okugwa, okutwaliza awamu eli buli kinomu n’amakanisa nate okugabilira odibwamu, n’ekigendelerwa eky’okunonyereza okweyongerayo kw’aba kristayo okubeera abatukuvu n’obulamu obutukirivu, okunonya okudibwamu nate okwa mukama waffe Yesu. Eki-zibu kyenini kwonona; twetaaga okutunulira engeli mukama waffe mukama waffe Yesu yekobana n’ekibi nate okubeera n’okutegeera okwanjulukufu, byombi mu mitima gyaffe n’ebilowoozo byaffe kulwa mazima. Tusobola okukiriza katonda okukola okutebwa kwe mu bulamu bwaffe. Tuja kutandika nate tulabe engeli Yesu jjejabee lamu ow’edembe okuva eri ekibi n’okusomoka okukemebwa kwe ye kwona.

Mukama waffe Yesu ayogera eri abayigirizwa be nga amaze okukomelerwa era n’akola obuwandiike obwewunyisa mu Yokana 14. “Omulangira w’eno ensi ajja nga talina ky’alina mu nze”. Waliwo “*si kintu kimu kyokka*”, ekyo kte kigambo kyo luyonaani “*oudeni*” ekyakozesebwa. Wano kitegeeza nti Sitani yali mu Mukama waffe Yesu. Teyalina kifo mu Yesu era tewaali lukungaana lwonna luyugumya Yesu waffe. NIV evunula akanyiliri “*Talinakwatibwa eri nze*” Yesu ayogera mu Lukka 22 “*Buli lunakku lwe nali namwe mu yekalu, temwayanjuluzi yadde mikono gyange ku nze; naye kino kye kiseera kyamwe,*

n'amanyi g'ekizikiza” N’olwekyo kitangazibwa nti waliwo ekiseera amanyi g’ekizikiza gakola era kyali kiseera kya kuffa kwa mukama waffe Yesu, na byonna ebyetaba mu kiseera mu bulamu bwe n’okugezesebwa, okukubibwa, okugaanibwa, ne mubutonde, mu ndowooza ne mu mwoyo n’okulumwa ku musalaba. Era kyali kiseera kya buwanguzi, singa ekizikiza tekyafuna lunaku n’okutebwa okulaga amanyi gakyo gonna, Yesu teyandifunye kakisa kuwamba manyi ga kizikiza mu kuffa kwe. N’olwekyo, sitani yajja nga anoonya mukama waffe Yesu mu kaseera ako nga ali ku musalaba Yesu n’agamba *“ajja naye talina kyalina mu nze”*. Abefeso atugamba nti *“omulangira w’amanyi ag’empe-wo gwe mwoyo ogukolera mu baana abajeemu”*. Yesu bwekyali, teyali mwana mujeemu ate yagonderanga ne kitaawe, okubeera n’obujjulizi, *Nkola ebintu ebikirizibwa kitange*. Mazima tugambibwa *“yasoma obwetowaze okuyita*

mwebyo ebintu bwe yabonyabonyezebwa”, nate mazima ye nsonga lwaki omulabe teyalina kyonna mu ye (oba okukwatibwa wagulu ku ye), nga sitani bwakola mwabo bokka abajeemela katonda.

N’olwekyo, tulaba nti ekyama ekili mu buzibu mu milundi ejo kukemebwa n’okugezesebwa bya sitani, ewali kili mu ffe, tewali kukwatibwa eri ffe; ekyo kiwangulwa mubwangu nga obadde mwetowaze eri katonda era n’okubeere n’obujjulizi. *“Si nga bwenjagala naye nga ggwe bwoyagala.”* Kikulu okumanya nti Yesu Kristo teyefuula yye kuba nga kitaawe mwenyini, Ekigambo ky’oluyonaani ekitegeza nti *“Yye yetukuza.”* Twasoma mu Bakolosaayo nti *“Yakola nga kitaawe bweyayagala era nga mu yye obutukirivu butuule omwo”* era *“muye mwatebenkera obujuvu bwonna obwa katonda”*. N’olwekyo, bwali butaliwo mu yye kye kyasobozesa kitaawe okujjula Yesu n’obujjuvu bwona. Nate nga lwaki nga eky’omugaso kubanga tewali kiffo eri sitani. Mazimz Yesu yalinaokukuuma obujjuvu, n’ekilala kyandibanga kimu ekyama ky’abakristaayo kili nti nga tumaze okukiriza n’okujjuzibwa omwoyo omutukirivu, tusobola okukuuma obujjuvu bwaffe. Mu bikolwa by’abatume tusoma ku Petero nga ajjuziddwa omwoyo omutukirivu, kale abakristaayo bwe bamala okujjuzibwa omwoyo omutukuvu abasoka kyali kya bulijjo okulabika mu bulamu bwabwe obwa bulijjo.

Waliwo ekisanyusa mu ndagano empya nga gwe ‘mukolo omukulu’, era nga gutegesa omusinji gwaffe gwetulanirako entalo zaffe ez’omwoyo. Newankubadde nga tekyakozesebwa mu Yokana 14 Yesu bweyategeeza *“teri kintu kyonna mu nze”* kilimu ensonga enungi, mu kyo nti *“temwaali kintu”* mu mukama waffe Yesu omulabe kyeyandi yinziza okusinziilako okumulumba n’okugezaako okumuzikiriza. Kino kya njawulo eri empandiika ya Paulo ku mbeera ye mu Baruumi 7 bw’agamba nti *“olw’ekibi okubaawo ku lw’ebilagiyo kyaniimba, era kukyo kyansala”*. Ekibi kyalina *“ekintu”* mu Paulo era nekalasa

butukuvu n’ekibi ky’obukaba, n’ekibi ky’amalala bwetwelowozaako okuba wagulu enyo okusiinga ne bwetwandibade. Kino kiva mu *“kwongera”* ku ndowooza zaffe era okufuna ekiteeso kye ekyo kyetuli n’ekyo kyetukola. Naye bino byona bikola obulamu bw’omuntu n’engeli abantu gyebabaamu, n’okukiriza kwe bakoleramu mu nsi eno, era mu ki mwebateeka okwesiga kwabwe. Okufumintiriza kuno oba okuwoza kuno kubagulumiza eri okumanya kwa katonda. Okumanya kwa katonda kuleeta ekyo Yesu kyeyayita obuwombeefu bw’omutima. Kileeta okwewaayo era kileeta obugonvu. Paulo agamba nti eky’okulwanyisa ky’olutalo lwaffe kileta mu buwambe buli kilowoozo eri obugonvu bwa kristo. Buli ndowooza okuba obugonvu eri kristo kituza eri obujjulizi bwa kristo okuja mu mibiri gyaffe, ebielowoozo byaffe bwabibwa biwaambe mu yye wansi w’eteeka lye n’obuyinza bwe nti kinaawa si mu bigambo byoka naye era dala, obujjulizi bwa Yesu kristo okuja mu mubiri. Gwe mwoyo gwa kristo gwetulina okukilirizaamu era teli mwoyo mulala gwona, awo kati tuli ba kristo naye si ba setani.

Paulo ayogera nti *“lutalo”* era anyonyola ebittala byaffe mu Befeeso 6. Bambi soma era otegeele. Naye luno bweluba lutalo, ebitala byaffe bye biki era tuyinza bbikozesa tutya? Nandigaambye nti ekitala gwe *“musalaba gwa mukama waffe Yesu kristo”*. Paulo yagamba talina kitiibwa kyona, teli kwewaana mu kintu kyona, kati kino bwekiba nga kwe kwewaana kwe, mu ki mweyewaanilamu era lwaki? Mu Bakoliinso 4:10, tusoma *“okuba mu kufa mu mubiri gwa mukama waffe Yesu kristo, nti obulamu bwa kristo bulabisibwe mu mibiri gyaffe.”* *“okuffa kwa mukama waffe Yesu kristo, omusalaba gwe gwali dala mu Paul. Yasitula ebiguvaamu, mu bulamu bwe, emilundi gyona. Buli kiseera era buli weyali, kati biki ebiva mu musalaba? Abaruumi 6:6, “mu kumanya kino, nti omuntu waffe omukadde yakomelerwa naye nti omubiri gw’ekibi guzikirizibwe nti awo tuleme kuweereza kibi”*. Mbagirawo nga bwetulabye, kati omubiri omukadde tegukiwa kiffo era tugamba n’amanyi, *“n’ekifo”* mu bulaamu bwaffe era tekiwa omulangira w’ensi eno *“kintu”* mu ffe. Abagalatiya 5:24 *“era abo aba kristo bakomelera omubiri n’okwaaka kwa gwo”*. Eri abo aba kristo, era abo boka, okwagala n’okwegomba kwaabwe okw’omubiri, omutima n’ebilowoozo bitibwa mu musalaba mu maanyi era tebiwa mulabe *“kintu”*. Abagalatiya 6:14 agamba, *“naye katonda yakimanya nti nteekedwa okugulumizibwa ndokolwe mu musalaba gwa mukama waffe Yesu kristo. Mu yye ensi mw’ekomeledwa gyendi, era nze eri ensi”*. Ensi etibwa mu nze era nze mu nsi. Buli ebyo eby’ensi n’engeli zaayo zona, enjigiriza, obuwangwa, ebikolwa no’kumanya bittibwa gy’endi. Amaanyi gombi gesigama ku kiffu ensi mw’eyinza okutongola olulumba okugezaako okufuga obulamu bwange n’obubwo, bittibwa. Bifuulwa binaffu, katonda yali akakasa ddala tewali, era

menyese menyese era ekitalina biseenge”, okuvvunula kwa “NIV” kwe kuno bwekuti, “nga ekibuga ekimenyese menyese okuyita mu muntu atalina kweefuga”, omutiindo gw’abamerika, “oyo atalina kufuga mwoyo gwe, alinga ekibuga ekimenyese era nga tekilina biseenge”.

Obubala obw’obukuumi obwokugulu bulambulukufu, okukakasa nti ebiseenge byaffe eby’omwoyo bigumu era n’obulamu bwaffe busimye okuva ku sitani, tulina okwefuga emyoyo gyaffe, obukuumi obw’okungulu buva mu mpisa ey’omunda. Eno ngoombo nungi yakujukira. Ku kukiriza mu mukama waffe Yesu okuba n’okukuuma obuyiinza bwe mu mitima gyaffe n’emyoyo ebitusobozesa okukumibwa okuva eli omulangira w’ensi, n’okumuziyiza okuba n’ekiffo mu ffe. Tufunye omwoyo w’endowooza eyogera okusiinga endowooza ey’empisa. Ekigambo “soundi” kiva mu kigambo eky’oluyonaani “safe”, endowooza ey’empisa eba eli bulungi era bu bukuumi, ekuumidwa bulungi, era kyetaagisa bwetuba tunawereza mukama waffe Yesu n’emitima gyaffe gyona n’obulamu bwaffe bwona, betegefu eli ekyo ekijja. “Elinya lya mukama kitala kya maanyi, abatuukirivu badukira mu kyo era nebaba bulungi”.

Paulo awandiika eli Abakolinso ng’agamba kino, “newankubade tutambulira mu mubiri, tetulwanagana na mubiri; (eby’okulwanyisa byaffe sibya mubiri, naye bya maanyi okuyita mu katonda okusika ebyasiba) okukula endowooza na buli kintu kiwanvu kyona ekyegulumiza ku magezi ga katonda n’okuleeta mu busibe buli kilowooza kyona eli obugonvu bwa kristo. Tusanyuka nti tulina eby’okulwanyisa ddala ebilina obuyiinza, era bya maanyi n’okuwangula kyona era byona ebisiba mu mitima gyaffe n’endowooza. “Okuteeka wansi”, ddala kitegeeza “okuwangula” ebyaasiba wona binyonyolwa nga “ebintu byona ebiwaanvu, ebyegulumiza eli amagezi ga katonda”. Soma Isaaya 18 olabe “Lusifa” omwana w’okumakya eyegulumiza okutuula katonda w’atuula. Kati ky’ekilubilirwa kye mu nsi. Kati okutwala ekifo kya katonda mu mitima ne mu ndowooza z’abantu era nga ekigendelerwa kye bwekili mu bulamu bw’abakristaayo. Setani talina buyiinza bwona eri abakristaayo, Yesu yatugulo n’omuwendo era tuli babe. Naye setani akweka amazima era akola buli kakodyo okwegulumiza mu bulamu bwaffe. Akikola okuyita mu kufumintiriza kwaffe. Kwe kufumintiriza okwo okwegulumiza eri okumanya kwa katonda. Tulabye mu kusooka ekigambo ekitegeeza entegeka. Eno y’engeli okufumintiriza bwe kukola mu nsi eno, eri ensi

zzona, mpola mpola ziyimuse mu buli kika ky’endowooza n’ebibuumbe, mu buwangwa bungi, eri okumanya kwa katonda. Tubilabye mu njigiriza era buli kintu okuva mu ddiini, obuwangwa n’obulombolombo eri sayansi, eri obutali

okuba okuggwa kwe, okuzikiriza kwe n’okuffa kw’omwoyo. Empeera y’ekibi “kuffa”. Enyanjula yaffe mu kusooka etugamba nti Yesu teyayonona mu kugezesebwa kwe kwona, tewaali kintu mu yye, tewaali kikolwa mu yye kiwa sitani mkanda kukolera mu yye n’okuzaala ekibi. Ekibi ky’ekigambo abantu kye batagalira ddala mu mulembe guno, waliwo ebyekwaaso bulijjo; Ekibi ky’ekigambo ekyenkomeredde eri obukaba era amanyi agafuga obulamu bw’abantu nga gabaletera okukontana n’okwagala kwa katonda omutukuvu.

Temulimu ekibi ky’obukaba kyoka na ye amalala, okwaaka kyona okw’omubiri okwa Paulo kw’ayatula mu Bagalatiya 5 nti mukama waffe Yesu yasobola okugumira okugezesebwa awataali kibi, nga wewataali kibi mu yye. Omutume Yokana ayogera kino olwa mukama waffe Yesu “era kimanye nti yalabisibwa kujawo ekibi kyaffe, era mu yye temuli kibi. Abakolinso 5:21 etugamba “amufudde okuba ekibi ku lwaffe, ataamanyika kibi, nti tusobole okufuulibwa abatukirivu ba katonda mu yye” era 1 Petero, “atakola kibi newankubadde omusango tegwasaangibwa mu kamwa ke” kati Baibuli nnambulukufu nti enjawulo wakati wa mukama waffe Yesu eri kubulwa kibi mu mbala yye.

Yazaalibwa katonda nga talina nnono ya kibi ensikile okuva ku Adamu. Paulo omutume yesisinkana mu mbeera y’omwoyo ey’enjawulo, “Ayi omwonoonyi nze, ani ananunula okuva mu mubiri gw’okuffa kuno”

ekibi kyalina ekiffo kinene mu Paulo, kyakola okuffa kw’omwoyo mu yye. Okuvanyuma lw’okwegayilira kulw’okununulibwa, agenda mumaaso n’agamba nti; “okwebaza kudde eri katonda okuyita mu mukama waffe Yesu kristo”. Waaliwo eky’okudamu eri okwonona kuno, era mu Baruumi 8, Paulo agamba nti “eteeka ely’omwoyo w’obulamu mu kristo Yesu limfudde ow’eddembe okuva ku teeka ly’ekibi n’okuffa. Eteeka lye bataayinza kukola lyaali naffu okuyita mu mubiri, Katonda okusindika mutabani we mwene mu kifananyi ky’omubiri omwonoonyi era okw’ekibi okunenyezebwa.

Ekibi mu mubiri (oba okuteeka okuffa n’okusalira omusango gw’okuffa eri ekibi) nti obutukirivu bw’amateeka butukirizibwe mu ffe abatambula kulw’omubiri naye kulw’omwoyo”. Paulo yasanga ennono empya wy’omwoyo, eteeka epya ely’omwoyo, elikolera mu yye eliyitibwa “omwoyo w’obulamu mu Yesu kristo”.

Tusaanga nti Paulo yafuulibwa wa ddembe, mu mwoyo yazibwa bujja, ow’eddembe okuva mu mateeka amakade ag’omwoyo ogw’ekibi n’okuffa, ago

agalina “ekintu” oba agassibwa mu yye, teyalina kwefuga mu yye, oba ekifo mu mutima gwe. N’olweekyo tewali kikolwa mu mutima gwe ekimutusaako obulabe neera, wabula Paulo yeyongera okutambulira mu mubiri, obutukirivu bw’eteeka bwatukirizibwa mu yye. Kino kikakasa era kigata obwetaavu bw’okumanya eteeka epya ely’omwoyo nga likola mu bulamu bwaffe. Era nga tulabye, twongera okujjuzibwa omwoyo wa katonda.

Abaruumi 16 etugamba, “bwetwasumululwa okuva mu kibi, twafuuk bawereza batukirivu”. Kati tusanga nti bwe tublaa bakba mu bulamu obw’eddembe, ekintu ekisooka okkolebwaako kye kikula ky’ekibi era kigibwa mu mitima gyaffe.

Abakristayo bangi bakiriza eky’enaku nti kino tekisoboka, naye Abakristayo banabaawo batya nga basiinza katonda singa ekikula ky’ekibi tekigibwaawo mu mitima gyabwe; nti abeere n’ekitundu mu buli kyetukola? Yokana mu baluuwa ye esooka agamba nti, “kubanga nga bwali kati bwetuli mu nsi eno” era “oyo agamba nti ali mu yye yebanjja okutambula, nga bweyatambula”. Kiyinza kitya okuba mu nsi eno nga Yesu kati era nga tukyalina embala y’ekibi mu mitima gyaffe?

Yesu yazukiira, Yesu agulumizibwa, Yesu yawangula ekyo kyali kati era tuli mu yye. Okujako era paka kino nga kitegelekese bulungi era kikirizidwa buli mu kristayo omutuufu. Omulangira w’ensi eno bwajja, ajja ng’asaanga ekintu mu mutima gwo kristayo. Wajja kubeelangawo ekifo ky’okulumba mu meeme y’omuntu. Ekifo kino kyasooka kolebwa mu Adamu bweyayonoona era kibade mu buli muntu yena okuva ekyo bwekyali okutuusa mukama waffe Yesu bwe yajja.

Amanyi g’omusalaba gwa mukama waffe Yesu kristo goka ge gakola okujjawo ekibi, embala empya esobola okutuleeta mu kiffu omulangira w’ensi eno watalina kintu mu ffe. Tukitegede nti “amufudde ekibi kulwaffe, nti tufuulibwe abatukirivu ba Katonda mu yye.

Okujako ng’amanyi g’omusalaba gwe gatukozeemu omulimo, tusobola okuba nga Yesu era netutambula nga bweyataambula. Tulina okugeenda gyali mu mwoyo, ekitegeeza okuyita mu kuffa kwe paka mu bulamu obupya.

Kino tekitegeeza nti tekisobola kwonoona, nti kiba endowooza y’obutaliimu. (era nsobi okukiriza nti tetwonoonaangako, mu kyo tufuula katonda omulimba, era bwetukiriza obulimba bwebutyo, tulaga nti mu ffe temuli mazima. Ffena twetaaga okwatula ebibi byaffe ng’ekyetaago ekisooka eky’okusonyiyibwa era

n’ebibuga nabyo, mu kitiibwa byaweebwa eddembe. So kisoboka “okuziimba natte” ekyo kyetwaali twamenya. Kiyinza okuba ekintu eky’omubiri mu kitundu kyona eky’obulamu bwaffe, naye okuyita mu kwegayilira kwa mukama waffe Yesu, “abaawo bulijjo okutwegayililira”, tuyiinza natte okuweebwa eddembe. Twetaaga okwenenya, nga kwe kutegeera nti twonoonye, okwaatula ebibi byaffe n’okunaazibwa ebibi byaffe okuva mu mitima gyaffe n’obulamu. Mu Bebulaniya 10, tusoma ku kukomawo, kitegeeza okutambula okuva mu kiffu mwetwatukuzibwa olw’okukiriza n’okukiriza kwekwayiinza okuba okutwaala ebifo ebimu eby’amaddini nga twesiga ebikolwa by’enzikiriza naye nga si mulimo gwa mukama waffe yeka. Waliwo ensonga ezikukomola mu kanisa ey’edda era nga ekyo kyaali kigambibwa nti byaali byetaagisa olw’obulokozi.

Okuda emabega kyetaagisaamu okwesiga ebibumbe ebimu oba okutwaalibwa ebintu ebilala. Okusiinza ebibumbe kuba kuteeka kintu mu maaso ga mukama waffe Yesu n’okiwereza, oba kitundu kya jinja oba “business” zaffe n’ensiimbi, oba omuzanyo oba amakka. Ebintu biingi bisobola okufuuka ebibumbe. Yokaana mu baluuwa yye esooka, mu lunyiliri oluseembayo, agamba, “abaana abato mwekuume okuva eri ebibumbe”, okuzuula obulabe bungi eri abakristaayo n’ekyetaago ekyo eky’okuba abalabalaba. Okusiinza ebibumbe biwa ebintu sitani mu ffe nga tumusiinza mu kiffu kya katonda, ne Yesu yagamba, “muluweereza mukama katonda wamwe era yye yeka gwemuliweereza”, okuda emabega kitegeza okulekelera okusanyusa katonda mu bulamu bwaffe, ne bai-buli egamba, “tuda emabega mu kuffa okutagwaawo”, kino kitegeeza embeera ey’okubula, kiyiinza okutegeeza okufiilwa ettaka oba ensalo.

Ebintu biingi ebyaali nga bibaawo okuwona n’okusimululwa, ng’eky’okulabirako, mu kanisa ey’edda, nga kaakano bibuze, era kale mu kitundu ekinene kulw’ekanisa leero nga bwefuumbede mu bitundu eby’obutakiriza siky’ekigen-delerwa ky’okusomesa kuno okutunulira okuwakanya ensoonga oba nedda tetusobola kufiilwa bulokozi, era n’ekinyonyola wano ky’ekilina endagiliro eli ekyo wade kale bwekibanga “okudda emabega” okuva mu kiffu eky’okukiriza tuyiinza okufiilwa “ettaka oba ensalo” mu myoyo gyaffe okuyita mu butakiriza oba obutali bumattivu oba amalala n’ebilala, ensalo zetufiilwa zilina okufuuka ekintu ekitewalibwa bulwa sitani. Bino byona ebintu byetwoogede bwe bulabe, ebinya eli abakristaayo nga y’ensoonga lwaki tubyogerako, kululwo gwe okuyaambibwa n’ensoonga lwaki Petero agamba nti, “mubeere bulungi, mubeere abalabalaba”, okulowooza obuluungi, kitegeza okuba n’endowooza ey’empisa, “okuba n’endowooza ey’omwoyo bwe bulamu n’emirembe”. Engero 25:28 egamba, “oyo atalina bufuzi eli mwoyo we alinga ekibuga eki-

ebɔy’omugaso enyo. Bajja kugezaako okweefuga obulamu bwaffe basoomoze obuyinza bwa mukama Yesu n’okukiriza kwaffe okw’obukristaayo n’obujjulizi, era biyinza okutuleetera obukalubirivu bungi bwetubikiriza. Ebintu nga amalala, n’okweyagaliza bisobola okufuula omukristaayo omuzibu era atakolaganika naye mu kaseera mukama k’ayagala okutaambulizaako.

Abana ba Israel tebasanyawo balabe baabwe era bali mu kwewozesa nabo. Y’ensonga eno lwaki balemeredwa okuweereza mukama mu bujuvu. Ddala y’ensoonga lwaki bawereza ba katonda b’amawanga amalala agaali awamu nabo era nebasiinza ebibuumbe. N’olweekyo abantu/ ebintu ebizazikirizibwa bili “ekintu” mub’omulangira w’ensi kyeyandikozeseza okwonoona obulamu bwabwe n’enkolagana yaabwe ne Katonda. Bwetutunulira “account” y’ekibi eya Akani eyatwaala ebintu ebyagaanibwa naye era Adamu ne Kaawa baali balide ekibala ekitakilizibwa. Israel yona yawangulwa ekibi kya Akani era abantu abamu nebazikilira olw’okwegomba kwa Akani.

Akani ne byona byeyalina, buli kintu kyona kyeyalina enkwaaso yye, kyaalina okuzikirizibwa nga Israel tenaba kutambula nga okutuuka ku buwanguzi natte. Akani kitegeeza “obuzibu” era nga byaletera Israel obuzibu, era nga Akani ddala yali ekyo, “kintu” eli abalabe okukozesa ku ba Israel, naffe tugya kuggwa mu buzibu bwetutegyako bintu ebiyiinza okuwa sitani “ekintu” mu ffe, era tulaba bwekiri eky’omugaso ffe obutakiriza mulangira w’ensi “ekintu” mu ffe. Teliyo omu ku ffe, nga bwetwaweebwa obutukirivu katonda atunulira ku bitundu byaffe eby’obulamu by’akolaganye nabo oba by’ayagade okukolagana nabyo.

Abana ba Israel batwaala ensi mpola mpola mu bitundu, kibuga ku kibuga, ekyasiba ku byasiba era bwekityo bwekikola mu bulamu bwaffe. Olw’ebyo, tugaana omulimo gwa katonda okuwangulira ddala ebyo ebyaasiba, ebyo ebya by’ajeeyo era n’atulaga mu ndowooza zaffe nti bifuuka “ebiffo” mu ffe ekiwa sitani okweekwata ku ffe. Paulo agamba “njiga ku kabonero” era naffe bwetutyo.

Naffe tulina okuteeka ebirowoozo ku lunyiriri mu Bagalatiya 2 “bwenziimba natte ekitundu kyenazikiriza, nefuula omwonoonyi”. So kyo kilambulukufu mu busobozi okudamu okuziimba natte ebintu byetuba tuzikirizza “n’okubizikiriza mu bulamu bwaffe natte. Abalokole abasimuludwa okuva ku mwenge oba sigala, ng’ekyokulabirako bayiinza, babade bakemebwa okudamu natte okudayo mukwenaayiza. Bulijjo, kizibu yo okudamu okusumululwa omulundi ogw’okubiri. Waliwo eby’okulabirako natte mu ndagaano enkadde mu “account” y’entalo zebalwaana awo nga Samwiri weyafuukira Kabona, kigambibwa nti ebyaalo ebimu ebyaali ebya Israel byaali bijjude Bafalisaayo. Okuyita mu kwegayilira kwa Samwiri, n’olutalo olwaddako, ebyaalo bino oba

n’okufuna mukama waffe Yesu Kristo). Baibuli tetesangako nti tetusobola kwonoona ng’abakristaayo. Ne Yesu mwenyini yandyononye. Naye n’okuke-mebwa, n’okugezesebwa tebyandibade nsonga, era tewandibade ngeli mwe yandikwatidwaako n’embeera yaffe ey’obuntu. Ekitiibwa ky’obulamu bwa mukama waffe Yesu kristo kili nti teyakola kibi era tewali “kintu” omulabe kyeyamusaangamu okumufuula omwonoonyi. Buno bwe bujjulizi bwe, “mu nsi munaafuna okunyigirizibwa, naye mube ab’obuwanguzi obulungi, mpangudde ensi”. Okujja mu kiffi kino eky’okukiriza omulimo gwa mukama waffe ku mulalaba, tetwetaaga kwetunulira, naye ku mukama waffe Yesu. Yamaliriza omulimu gwe ogw’okununula, obuyinza bwamuweebwa, era okutunula ku yye tulaba mu yye ebyetaago byaffe byona byakolebwaako, era ebibi byaffe byona bya-sonyiyibwa.

Ekizibu ky’abakristaayo kili nti tetwemanyi nga bwetuli mu kristo. Kitegeeza nti mu kanisa eyasooka, abakadde n’abatume, era tewali kubusabuusa abakristaayo abasinga baali mu mwoyo bemanyanga. Mubiseera bino, kilabika nti “okutegeera kwaffe mu mwoyo” kwazikirizibwa kyoka nga mu biseera by’okuzibwa obujja, abakristaayo bafuuka balamu era bazuula kye bali mu Kristo. Twetaaga okuyiga okwetegeera n’okwemanya oluvanyuma lw’omwoyo era nga omubiri.

Paulo yakizuula nti mu yye temwali kilungi kyona. Yazuula nga omukristaayo mu mwoyo gwe bwe yemanya mu mwoyo, kubanga kristo yali mu yye. Omwoyo yali mulamu kulw’obutukirivu. Kuno okukyusibwa okw’amanyi mu mwoyo kyamusobozesa obutabeerawo kulw’omubiri n’okutukiriza okwaka kw’omubiri, ekitegeeza okufa, naye okutambula mu mwoyo era mu’ekyo okusanyusa mukama. Palo yegayilira abakolinso “okudira mukama”. Kitegeeza okukyusibwa dala, awo buli kintu ekitakirizibwa mukama mu bulamu kigibwaawo, era nga kizibwaawo buli kintu ekikirizibwa mukama mu bulamu n’em-bala.

Yayagala abakristaayo beemanye mu kristu era mu bumanyirivu obwo babeere bitonde bijja mu buli kitundu ky’obulamu bwabwe. Singa abakristaayo bagambwa nti tewali busobozi bw’okubeera mu bulamu obutukuvu, abo abakulembeze babwe nga balaga eky’okulabirako nti tewali busobozi bwetutyo, suubi kki elyo eri abakristaayo okugenda ebwelu nebakiriza katonda okukola omulimo ogw’etendo bwegutyo mu bbo, kati besaange ebitonde ebijja mu kristo Yesu? aKti bwetuba ba kusaanga mu kunoonya kwaffe ekifo omulangira w’ensi n’ekibi talina kintu mu ffe. Tutekeedwa okuwangula ensobi mu kusomesa kuno n’okwemulugunya kw’abasomesa n’ababuulizi. Okujako ekibi ngakitooledwawo, buli kintu kyetunoonya okola okuva mu bizibu n’ebiyetaago by’obulamu bwaffe bijja kunyomebwa. Engeri zona okubeera ow’enjawulo

era n’obutafugibwa, obuwangwa bwaffe bulilemelerwa. Ekibi mu bulamu bwaffe kili tuzaanga emabega nga bwekiwa omulabe waffe ekifo okutufugiramu. Abamu ku bakulembeze mu kanisa bakyalina okuyayana n’ebilubiliwa by’omubiri kyebava bayingira mu bukulembeze. Te-bategekebawangako kuleka Yesu akole omulimo gwe mu bbo ogw’okujjama buli kibi. Ng’ekiva mubigambo n’ebyokulabirako, abakulembeze abamu balemelerwa okulangilira eddembe

n’obutukirivu kulw’abo ababawuliriza. Yesu yanenya Abafalisaayo nga agamba, “Naye mwe Abafalisaayo, abali b’enkwe!, mukomya obwakabaka bw’o-mugulu eri abantu. Temuyingirayo benyini, temubonabona abo aayingira okugenda mu”. Eky’enakku, abakristaayo babonyebonye mu ngeli emu kulw’en-jigiriza emubi ekibaziyiza okuyingira mu ddembe eddungi Katonda lyeyabawa mu kristo mutabani we.

Bambi tegeera, okufuulibwa ow’eddembe okuva mu kibi mu mitima gyaffe tekutufuula batuukiride naye kitutegeeza nti wali entegeka y’okuzibwa mu mwoyo n’okumanya empeera. Kitereeza omusingi gw’obulamu bwaffe bulungi. Kitutegeeza nti tewali nnono mu mitima gyaffe eyonoona buli kintu nti era tunaakontana n’okwagala kwa katonda.

Kituza ku kubo mwe tunakilirizaamu mukama n’okumutunulira akole ku nson-ga zaffe. Tulikaaba “kitaffe ali mu gulu” era newankubade tuyiinza obutaba na kukiriza kw’entu byona, tuliba n’okukiriza nti katonda ali, era y’omusasizi w’abo abakuukutivu mu kumunoonya. Paulo yawandiika nti yali tanaba kufuna era ya “nyiga ku muwendo gw’akabonero k’okuyitibwa okwa wagulu enyo mu Kristo Yesu”; Ekyo kye kiba ekiluubilirwa ky’abakristaayo bona abo ab’eddembe okuva mu kibi era abakiliriza mu katonda. Balizuula nti katonda alina dilu enene enyo okola mubo, okusobola okutukiliza omukwano gwe mu-bo.

Kati byandi wandikidwa ela byogelwe kukifo kino ekyamazima, naye tu-tekedwa okwe yogela okuwulilisa ebigambo byamukama wafe yesu “singa omuntu anangobeleva, leka yegane omubili gwe ela asitule omusalaba gwe”. Tulina okwegana endowozo zaffe, nebikolwa bwafe mumubili ela tusitule omu-salaba gwe ouzula eddembe okugobeleva yesu kyelileta. Ekilala mukufayo kwaffe wade, kilunji okumanya engeli ebikemo gwe bikola mufte. Twetaga okumanya ensimuko ya byo ela awo tuyige engeli yo’kukis-alila amagezi. Yakobo awandika bino nga bilambulukufu nyo “tewaba muntu agamba nga akameddwa, nkembwa katonda ;ye katonda tasobola kembwa kibi wadde ye’okukema omuntu yena ;naye buli muntu akembwa, bwa

ndowooza zaffe n’emitima gyaffe mu ngeli nyinji, era tulabye ku nsibuko n’engeli. Tulabye engeli ekibi bwekali enkwaaso yenyini, naye kijibwaawo kitya okuyita mu mulimo ogw’okuzza bujja kw’omusalaba gwa mukama waffe Yesu kristo okuyita mu kufuna Yesu, tukyuusidwa okuva muby’ob-wakabaka bw’ekizikiza okutuuka mu mukama

waffe Yesu kristo era tutekedwa wansi w’okwagala kwe. Yesu yaleeta abaana bangi nga “captain” w’obulokozi era n’olwekyo tutekedwa “okukola obuloko-zi bwafe n’okutya era n’okukankana”. Ye katonda akola mu ggwe okwagala era okukola ebimusanyusa. Kola ebintu byona nga tewemulugunya nti olemo kunenyezebwa abaana ba katonda, mu masekatti g’amawanga amakyamu, omwo mw’oyakira mu nsi, ng’okwaata ekigambo ky’obulamu. Kati tuli baana mu kikula kyoka nga tulabye nti tulina enkwaaso eteekedwa okujjibwaawo mu bulamu bwaffe. Zisobola okujja mu ngeli nyinji, naye mu byona, bisinziila mu mitima gyaffe n’ebirowoozo mu nnono z’ensi eno ne bye basomesa tusobole okweyongera okuba ab’eddembe eri Katonda era obutaba na “kantu” mu ffe nga ekifo ky’omulangira w’ensi, twetaaga okuba n’obusobozi okujjawo, oba tukirize katonda okujjawo enkwaaso zino. Ekigambo “nkwaaso” mwetufuna ekigambo mupaango. Ensi ejjude emipaango mu ntalo, “business”, mu bula-mu, baibuli eyogera ku nkwaaso mu ffe ezikutuddwa ku mipaango gya sitani okutukwaata era abeere mu “n’akantu” mu ffe. Ekyama kili engeli y’okukwaatamu enkwaaso zino.

Sikitundu ku kuyigiriza kuno okuyiga engeli aba Israel gye baafuna ettaka lya Canaan, kino kyaali busika bwabwe. Kikola omusomo omulungi gy’oli oma-nye era olabe ennono enkwaaso za Yeriko, Ai, Hebron, engeli gyebyasuulwa. Ebibuga byatwaalibwa abantu abasooka mu edda oluvvanyuma lw’okusuulib-wa Yosua n’ejje lya Israel. Mu bilagiyo ebyaweebwa Musa eli abana ba Israel nga tebanaba kuyingira mu nsi ensuubize waliwo ekilagiyo “okuzikiriza buli ekili ku ttaka elyo”.

Tusoma Okubala 33:55 “naye bwemutajaamu bali ku ttaka elyo nga temunaba kubaawo, kati bijja kuyita nti abobemulekawo okusigala baja kufuuka en-soonga mu maaso gamwe”, era amaggwa ku Luda lwamwe era balibalwaanyi-sa, mu ttaka lyemubeeramu. Kuno kwe kulabula eri ffena nti bwetutajaawo nkwaaso zijja kufuuka ensibuko y’omwoyo obutuali butebankevu mu bulamu bwaffe. “Ensoonga mu maaso gaffe” kili nga okuba n’akataka mu liiso, kijja kuziyiza okulaba omwoyo by’atulaga. Abakristaayo bangi kyebava kalafubana mu bulamu bwabwe, tebalaba bulungi yade Yesu, “n’eliiso ly’okutegeera kwaabwe”, oba ekkubo elidako. Abalabe abali mu nkwaaso, wade mu mwoyo, meeme oba mubiri banagolokoka buli kaseera okusingiradala mu biseera

“obwongo bw’omubiri”. Bwetugambwa nti tusobola kigerageranyizibwa ku tteeka lya katonda. Endowooza bw’etyo kyetuvva tuba n’ebizibu ebiingi mu nsi eno.

Tulina okukolera mu ngeli ebintu gyebisiimidwa, tugya mu bulombolombo bwa jjaja ffe oba gaba maka, gwanga, lulimi gyetukoma okusembelerwa ensi-buko yaffe, bitusikirize gyebikoma okuba ebinene. Bulijjo ennono mu buwangwa, enkuza y’amaka egya kuba n’okusindikiriza kwa maanyi, bulijjo okusiinga ku kw’eggwanga. Naye ennono mu buwangwa zigwa okuvva mu ba jjaja ffe era z’esigamidwa ku musingi gw’ensi eno so si gwa Kristo. Okuva mu buwangwa buno buva okuliimba okuyiinza okututwaala mu busibe bwa gwo mu ndowooza, engeli obugwenyufu kwe kwagala amagezi g’ensi eno era kusobola okuba mu buwangwa buno. Amagezi g’obuwangwa obumu galabiki-ra okuba ag’enjawulo enyo ku muntu ava mu buwangwa obulala. Paulo Tusoma, “oluvvanyuma lw’ekyo, amazima ga katonda ensi mu magezi teyamanya katonda”. Kati amagezi g’ensi gakulembeddwa abantu baayo era n’olweekyo ffe, bwetugenda bwetutyo okwegana katonda era netwetaaga oku-panya kwa katonda omulamu, okukiriza mubyo mu bwengula kyeky’okulabi-rako nga kiwaanyisa omutonzi n’ebitonde. Kileeta omuntu wagulu w’obutonde “ne yetamwa” katonda. Kilizaala obulamu obutalina nkolagana na katonda omulamu eyakola ebintu byona mu Yesu kristo, ebya bana sayansi bagamba “katonda teyatoona nsi”. Ensomesa, enjigiriza ya bana sayansi kati lyateeka okuba mu masomero ga “primary” eyo e’buzungu. Amagezi g’ensi eno galabi-ka okufuna eky’okudamu eri ekizibu mu bulamu awatali katonda. Kitwaala amanyi g’obuntu okugonjoola ensonga z’ebyetaago byabwe. Tegasobola mu mazima okugonjoola enkola y’ekibi mu mutima gw’omuntu kati mu bitundu byaffe. Kibade mu byaasa byona nga abantu tebalina kyakudamu eli ekibi. Naye amagezi g’ensi eno, n’okubanga ebilina okudamu eli ebizibu by’abantu. Biwa essubi effu kyoka nga bangi batwaalidwa neby’obwerere eby’ensi. Okusula oluvvanyuma ekilina kye kiwa. Naye kisikiriza, tekiteekedwa kusikiriza bantu kili nga Apple gyebawaade Kaawa, wabula tekilina wekikwoole-keza okujjako okuffa kw’enkomeredde okw’omwoyo. Ensi eno tesobola kuwa obulamu obutagwaawo obwetaagibwa enyo abantu. Okukiriza ly’ekubbo lya katonda nti buli kintu kyetwetaaga kiyinza okuyita mu kisa kye paka mu bula-mu bwaffe. Okukiriza si kitundu mu bikolwa by’ensi eno. Empaggi gyeb-wesigamwaako kati okukiriza tekulina milandira mu ngeli y’ensi eno naye mu kigambo ky’omutonzi ali wagulu enyo ne mubw’esiimbu bw’ekigambo kye. Okukiriza kutuyingiza mu busobozi bwa katonda era nekutulabisa ku mukama waffe Yesu n’okujja kwe mu ffe, tuli ba kristo so si ba sitani.

Twogede ku nkwaaso nga bwetulabye bino, bisobola okutekebwa mu

twalibwa okwaka kwe mwenyini, ela nasikilizibwa.kati okwaka bwekuzala, kuleta okuffa.

Abagalwa temuwulilisa,mungeli endala temukifuna bubi,bambi mutegele engeli ekikemo bwelikola.katuyite mu biwandike/bwino ela tulabe enteyiga nengeli ye dembe mu binyonyodwa.Ekisoka togezesa no okukema katonda.ensi ekikola ele wakili mu UK, okuvola kuli kumpi kubuli mumwa gwa buli muntu, nga abanyu bwe banenya katonda kulwa ekyo ekitatelela mu buli kintu; ele ne bolesa okwemulugunya kwabwe ne mimwa gyabwe.kye’kintu kyo’buwangwa kati nnga kumpi bulimuntu akikola ela kale kitundu kyo’bulamu bwa bantu absinga, kitulaga engeli kyi ebitundu byaffe bwe bigude mugemela/ kwebiliakasa eli katonda.kati tonenya katonda bwo okemebwanga,otwalibwa kwaka ko’mwenyini.

Abagalatiya atugamba nti omubili gwakaku mwoyo,kati kuyayana kwaffe okwo buntu, kuli mumibili gyaffe,okututwala.Omu atebeleza okuva mu bu-tukilivu oba ekikolwa ekilungi.yesu mwene yakemebwa elatugambibwa nti yali muyala oluvanyuma lwo kusiba enaku 40.

Ekikemo kyomubili kyandibade kya ku mutwala no kwegomba kwemele okwo okwo’buntu,okwesulika kukitawa nakola ekyamagelo mu manyi ge.Mukikemo ekyokubili yesu yandi kalabye obwakabaka bwe nsii mubisela ebyo sitan,bwe ya bumulaga, ela yandi wulide okwegomba akungi okwo okutegeza o’kwa-ka;okuba no bwakaba na bantu kululwe. Yesuyandi twalidwa ela nasikilizibwa. Ebintu bitekedwa okuba nga bisikilize gyal;Naye teyayinza kusasula mutango omubi gwe yali asaaba.Ekilowozo kyo mugati omubalagavu kitekedwa okuba ekilungi gyal.naye siku mutango sitan gweyali asaaba. Ekigambo ”kusikiliza” kitegeza “okusima nga olumyeko”.Ekyo abavubi kyebakola bagezako okola edobo nga lisikiliza,ekyenyanya kija kuga eli omunyama oguliko,ela nga kik-watibwa.Omunyama gwe kikemo kyona gutekedwa okuba nga gusikili-za.Bwetuba ba kulobwa.kati tutwalibwa nga tusikilibwa mubuli kintu kiyinza okuba nga tukemedwa kilina okuba no’muwendo.eli abenzi omukazi alina okusikiliza,nga ekikolwa ekyobwenzi no’kuwagana bwekoze kya manyi. Ekikemo kilimu “okusikilizibwa” entegeka yo omunyama ela ku stegi eyo siikibii okujako nga kusazze awo wekuletela ekiibi ekigambo “kuzala” kitegeza “okutwalilawamu” ,ela kikozezebwa mu ndagano empya mu kukwata ebwenyanja.ela yesu bweyatwalibwa omusibe.kati ekiliwozo kili testwala,oba kukwata;kati okwaka

Ekyenyanya bwe kye sonyiwa omulyo/omunyama newa nkubade kisikiliza kit-ya ,tekiikwatibwa , kati nafe newankubade ekikemo kisikiliza kitya ne kilo-

wozo ekyo gobeleda okwegomba kwafe kiyinza okulabika nga tusikilizidwa naye bwe tuvawo ela netwala omolyo awo tetulibwa ela tetwonona mukama wafe yesu kristo yagana ebikemo bya setani dala yagamba “sitan vawo genda” yazula ensimuko yo kukemebwa ani oba ekyo ekimukema amutwala okuva mubukutwa yakobo atugamba “ziyiza omubi ela agya kuduka agende” kati woba nga okemedwa okuwulila obusungu okugeza, okujawulila entandikwa yo obusungu mu mubili gwo ela owulile ne bilowozo byo busungu (mundowozazo enkintu kyokunyiga newe kibakitya nga kisikiliza ela nesanyu lyo lwogela ebigambo ebinene okutusa ku muntu oyo obulabe bwe kinza okubi waliwo okusalawo okusigala. damabegawange. kulwekisa kya mukama na kuma ememe yange mubuguminkiliza” ela gye tukoma okola munjeli eyo ne neyisa yo butukilivu gyene koma okwayonjela mufte. Omubili gwaffe gutandika okuyiiga ku mpisa era netufuna okweffuga, newankubade tulina okubeera abegendereza enyo.

Abakristaayo bangi bafuba okwawulawo ekibi n’ekikemo. Kyali kizibu eri pa-ka bweyayambibwa abakadde b’ekanisa, ne komenti nti “si kibi, okwo kuke-mebwa”. Tulabye obwetavu bw’okwemanya mu kristo, tulina obweetavu okwemanya bwetubanga tuli mu kukemebwa nga wakyaaliwo edoboosi okuvaawo. Twetaaga era okwemanya nga tusaze omukululo era nga tule ekibi okulaba nti ekintu kya muweendo era kisikiriza n’okukemebwa okukiba, kuke-mebwa kwokwa, okujako bwe tukitwala, ekyo kibi. Twetaaga okuba abegendereza ne mukwaka kw’okwegata. Yesu agamba “Omusaja bw’atunulira omukazi n’eliiso ly’obwenzi, awo amaze okumwendako mu mutima gwe”. Kati omusaja bw’atunulira omukazi n’eliiso ekyamu mu kigendelerwa eky’okwegomba era okufumintiriza mu bikolwa eby’okwegata naye, awo amaze okwonoona. Omu ayiinza okusubira nti omukazi awulira embeera y’okwegata mu ngeli emu eyo eri omusaja, mubulambulukufu, mukyala wa Potifa kyeyakola ku Yusuf.

Ti beesimbu nyo, tulaba engeli y’obutaganya mulabe kuba na “kifo” mufte era nga bw’anagezaako okunoonya ekifo. Tetulina kusalawo naye kutunulira ku bintu bino mu bulamu bwaffe. Baibuli ebyogerako era bya makulu nyo abakristaayo bwe baba bakumanya amanyi ga katonda mu bulamu bwabwe; Empeera y’ekibi kuffa era kutwawukanya ku katonda. Nga bwekyogedwa, twetaaga okulabilira okw’amanyi munsonga eno ey’obukaba. Mubutuufu obukaba ob-w’engeli yonna mu kitundu kyona eky’obulamu bwaffe twonoona. Yokana atugamba “Tulina omutabaganya ne kitaffe, kristu Yesu omutukirivu”. Bwe twonoona, nga twakamala okwonoona era nga tumanyi ekibi ekyo, tuteekedwa okwenenya ekibi era kinazibweewo nti sitani abule “ekintu kyona” mu ffe era “n’ekifo” okutulumba n’okuteekawo ekomo mu bulamu bwaffe. Ekibi ky’obukaba kileka akabonero mu bulamu bwaffe. Kisoboka okusonyiyibwa

woowo akalungi mu kusiinza kwaffe n’amazzi amawoomu n’obukaawu te-busobola kuvva mu nsulo emu eyo.

Twandisobode okulaba ku ngeli nyiingi omulangira w’ensi eno wayiinza okusaanga era n’okuba n’ekiffo mu ffe era nga tulaba kino mukama wa ffe Yesu nga atwaalidwa ku lusozi wagulu, kigambo kya mukama kyetuteekedwa okweesigama. “Tokemaanga mukama katonda wo” Yesu yanyigirizibwa mu mutima nga ani eyali mukama katonda we, so tewaali kintu kiyinza kujja mu kiffo ekyo okugonjoola mu mutima gwe kyandibade kulabisibwanga. “Sijja mukema mu maanyi gange era kulwaange oba okweematiza, okwegomba okwange n’aba mulamu kulw’ekigambo ekiva mu kamwa ka mukama kyoka nga mmanyi nti anaampa ebyetaago byange byona, era mu buli kintu kyona saagala buyaambi kuva eri sitani”. Buno bwe bujjulizi bwa kristo mu mubiri era kyakulabirako kinene gyetuli tugoberere bwetuba baakuba n’obujjulizi bwa kristo okujja mu mibiri gyaffe nga si mubigambo byoka naye ne mu bikolwa. Twoongere okukakasa nti omulangira w’ensi eno talina kiffo mu ffe, kati twetaaga okutunulira enyiliri zino; Abakoliinso 2, Abakolisaayo 2, “tewali muntu abaliimba ku kintu ekikulu kulw’abantu nga si ku lwa kristo”. Waliwo olunyiliri mu ssuula yenyini eyo “era ngaamba kino, omuntu anayonoona n’e-bigambo ebisikiriza ekigambo buliimba kati kitegeeza kukola mu ngeli ng’obu-tali mazima okufuna ekiffo mu mutima era awo omuntu akole ekikolwa ekikontana n’amazima n’okwagala kwa katonda. Wano tulaba “beera bulin-daala, omuntu”. Omuntu yakola okuliimba kyoka nga Abakoliinso 11 Paulo ayogera., sitani oliimba. Amazima amangu gali nti abantu ne sitani bakolera wamu, okukolera mu baana b’obugyeemu era bakakibwa okuliimba. Bulijjo, obuntu tebumanyi ngeli ki gyebutwaalidwaamu ng’eky’okukozesa eli gwe ne katonda okuyita mu buliimba bwo. Naye mu byona, bakikoze eli ge mazima. Ekigambo kwonoona kitegeeza “twaalibwa nga omwonoonyi, okukulemba buwaambe”, era njogera ya bajjaasi era kitundu ku lutalo lw’omwoyo abakris-taayo bona mwebali. Kaweffube ono n’entalo mu byafaayo bya Israel abantu ba katonda n’egwaanga lye entalo zaabwe za buliwo ate ffe za mwooyo. Kati beera bulindaala nti toyononebwa n’omulembe eli emeeme yyo olwo obeere kintu mu ggwe,

onaabeera musibe we. Neera waliwo okusalawo kwa mirundi ebiri, “oluvvanyuma lw’ensi eno” oba oluvvanyuma lwa kristo kyekimu nga bwetu-labye, kristo oba n’abamuwakanya, ensi oba ne mukama waffe Yesu. Bino ebitu bibeera mu “order” nga A,B,C,D, oba 1,2,3,4,5. Kati ebintu bino bi-sinziirwa ku buliwo/ obuntu, naye ate bya mwoyo. “Order” etegekedwa ebintu bino eby’ensi eno era bivva mu magezi g’obuuntu era sikusinziira ku kukiriza mu Kristo. Bingi mu nsi eno kati ebyesigamidwa ku magezi g’ensi eno,

ziyiza okutegeera mu bantu abato ne mu baana nga tekinaba kufuna biseera kukula era kati tewali doboozu, tewali kulabula mu magezi g’obulamu bwabwe. “Ekintu” kya sitani kinene era kyekiva kikola emitwe gy’amawulire. Amakubo g’abantu kyegava gasiibwaawo agaleeta okubanabona eli kin’omu ne ku ddaala ly’amawanga. Obukakanyavu bw’omutima kugerageranyizibwa ku bintu bisatu mu kukemebwa siku’ebyo byoka eby’omubiri.

Okube dala kugobelera “okwaaka kw’amaaso”, era kulinamu okuguma omutima n’okuwakanya okutegeera. Buli mulundi omubbi gw’abba kyongere okugonda era “ekiffo”, kati kyenkana kitya ekyo. Mulabe Yesu yakemebwa ati nga obwakabaka bw’ensi eno bwona bumusiidwa mu maaso mu kaseera ako okwanukula kwa Yesu, “onasiinzaanga mukama katonda era yye yeka gw’onaasinza nga teri kuvvunamira mulangira w’ensi eno, tata w’abaliimba ye mukama waffe Yesu kristo era tewateekedwa kuba mulala waffe. “Amalala g’obulamu”, eky’okusatu “okwagala kw’ensi eno”, buli mu kwegulumiza. Bajja kunyonyola amalala n’okwegulumiza kiki ekibaawo bwegaba mu bulamu era emitima gikakanyizibwa. “okwaaka kuno kuleeta obukosefu bunene mu bulamu bw’omuntu, ky’oyo kkakikola, okosa emeeme yye era beteeka mu muliro gwa geyeena. “Obwa katonda n’obumativu bintu bya maanyi”, era ekikusike

ky’obwakatonda kili, “katonda alabisibwa mu mubiri”, kyaali kya mazima mu mukama waffe Yesu kristo era kilina okuba bwekityo mu ffe bwetuba n’obujjulizi bwa Yesu kristo okujja mu mibiri gyaffe. Ebibiri byegatta okutuwa okuganyulwa okw’amaanyi mu mwoyo, ekijja okuba mukwaaka kw’omubiri n’okwegomba. Buno bwe bujjulizi bwa kristo mu mibiri gyaffe, tuli ba kristo era si abo abamuwakanya.

“Ekiffo” omulangira w’ensi ky’alina bwe tukyawagana, bwe tubba, n’obutasonyiwa mu mutima kinene katonda si yeka tasobola kutusonyiwa bwe tutasonyiwa balala naye etteeka mu ffe awa omubiri, ekintu era okusekelerwa ekyo sitani kyayinza okukoleramu era abo betukyaawa kibakosa era kitukosa. Petero atugamba nti tuli ba kwewala okwaaka kw’omubiri, okulwanagana n’emeeme. Ekigambo “kulwanagana” kya bujjaasi ekitegeeza okukola enkaambi, ekiffo abajjaasi kyebalumbiramu. Okwaaka kw’omubiri kuwa sitani ekintu mu ffe akose emeeme zaffe akalubye emitima gyaffe era singa emilandira gy’obukaawu. Kino kyonoona obulamu bwaffe era okuba “omulandira”, kisobole okuba ekizibu ddala naye si nti tekisoboka jujjawo. Bantu bameka n’abakristaayo abalina enakku mu maloboozi gaabwe ne byona bye boogera? Mulandira gwa bukaawu gwe twulira era munene eri sitani kwonoona obulamu bwabwe, si kuboka naye n’amaka gaabwe kulwa katonda naye ayagala aka-

naye tulina okuba abegendereza era tufube nyo nti tetubaako kibi kino. Yokana atugamba, “bwetutambulira mu kitangaala nga bw’ali mu kitangaala, omusaayi gwa Yesu kristo mutabanyi we gweyongera okutukuuma nga tuli batukuvu okuva mu kibi”. Omusaayi ogujjawo ekibi n’ebibi byaffe bwe twonoona, neera gutukuuma bwe tutambulira mu kitangaala ne Katonda, mukukungaana okutukuvu na yye. Lino ly’eddembe abakristaayo lyebalimu era bateekedwa okubaamu.

Kisobokera ddala ku nsoonga eno kulaba ku ngeli Yesu bweyayita mu kuke-mebwa, yagumira mu ddungu. Tukoledoko eby’okulabirako mu kusooka, naye kya makulu okuyiga kino, kati okutunulira mu bwino kija tuyamba okukakasa nti omulangira w’ensi “talina kintu” mu ffe. Okwanukulwa mu kikemo ekisoka kuli, ekisumuluzo newankubadde byona bikulu. Okudamu kwa Yesu eri ekikemo okufuula amayinja kyali “omuntu tabeenga mulamu lwa mere yoka naye buli kigambo ekifuluma mu kamwa ka katonda”. Ekigambo ky’ekigambo mu luyonaani kili “rhema”, ekigambo ekilamu oba, “ekigambo ekiwulire”.

Kati yesu yali omuntu eyawulila ekigambo kya katonda .Abakolosayi atugamba “leka ekyigambo kifuge mugwe na’magezi gona” ela ekyo yesu kyo yesu kye yali akolede dala ela naffe kye tulina okola. Tulina okwekwata ebigambo katonda bwa ya yogela gye’tuli ela mubutufu tubileke biffuge mufte. yesu ya-gamba “bwe mubela munze ela ekyigambo kyange mumwe, munasabanga bye mwetaga ela binabawebwa”

Ekyo kisubizo kya manyi ela ebimu ku byama bya yesu bulamu bwe.kyova yali kyakudamu nyo eli esala ela yawangula nabuli kukemebwa kwe kwona ela kyova twetaga dala oku’wulila katonda ela tukume ekyigambo kye mumitima gyaffe. Tewali kilalaa ku kigambo kya katonda eki na kola muku fumitiliza kwaffe kina yimilila muku kemebwa nga kuze. Bwe tutunula mu zabuli; Daudi nga nabi no’mwoyo gwa krisito muye, ayogela obujjulizi bwa mukama yesu. “obujjulizi bwa kristo mukyo gwo’bunabi mu zabuli 119 tusoma mungeli nyingi enkola yo’kusomozebwa kwa abawaleza ba katonda ali kungsi nga muntu. (bambi soma nga wegendeleza ekisumuluzo ekyo’kuyiga zabuli kili kuzula kino bwe bumanyilivu bwo muwereza, yesu yali omuweleza omutuffu ataliko kikomo wa katonda). Muntandikwa yazabuli 119, tusoma kumukisa gwa’bo abatambulila mu makubo ga katonda, akuma amakubo ge nagulila ela ne bamunonya ne’mitima gya bwe gyona. Olunyilili olwo 3 lutugamba nti “tebakola kibi”. kino kya mazima ekyewunyisa ela nga kiwa esubi eli abawaleza ba katonda, okusingila dala mukama waffe yesu, obutakola

kibi nga okwagala kwa katonda kukolebwa, kifananyi kyo'omuntu kunsii. yesu yasunila dala ekyo ekili mubulamu bwe. nga bwe tugambwe nti "teyalina kibi" naye yalina kino okukikolela dala kino mubulamu bwe mwenyini ela amanyi kati ekibuzo ekye'kikolwa kiti mulunyilili olwo 9, "Omuwubuka analongoasan-ga atya ekubo lye?"

Ekyokudamu "nga wegendeleza nga'ekigambo kyo bwe kili mugeli ngeli en-dala nnyinza ntya okwekuma nga ntukula ela wadembe okuva eli ekibi mu ngeli njentabulla no kubela wo. Ekyo kidamu kuwulilisa nga nyo 'kusayo ebilo-wozo eli ekigambo kya katonda.

Olwo tutunula mu nyilili olwe 10; Ekigambo kyo nkikute mumutima gwange nneme okwonona joli. Ekyigambo kye ekyigambo kyo mu lubebulania kyen-lanankana ne'thema' mu luyonani; kye kigambo ekilamu oba ekigabo ekigu-mu, ekigambo eki twala ekisa mumutima ela ne kileta okukiliza eli oyo akiwu-lide. kati ekyo'kudamu eli okubelawo nga oliwadembe okuva eli eki-bi, oluvanyuma nga bwetulabwe okufilibwa owedembe okuva mubutonde ob-we kibi ekyo, kya kukweka ekigambo ekyobulamu ekyo katonda mu mitima jaffe. ekigambo ekyo, lwebulania ekitegeza okukweka kili; tsaphan, ekitegeza 'okwenyumiliza mubugaga'.

Kati twetaga okusayo ebiwozo no'kegendeleza eli ekigambo kya katonda kya yogela jetuli; okubikiliza okutwala ekifo we bisobola okusimba emizi no'kuku-la. Ebigambo bino bwafuka "ekitala ekyo'mwoyo", nga kye kigambo kya katonda eli ffe okukozesa muntalo ezomwoyo zetulwana. kye kyo kyeniyina ekyo kulwanyisa mukama waffe yesu kye yakozesa mu ku kwatagana ne setani. Ebigombo bwe tubiwuliliza biweleza okukiliza okutakoma eli emitima jaffe nga no okukiliza kyo fuka engabo yaffe. Twe taga okugobelesa yesu ne'kyo kulabila ko kye, no'kukuma amazima ge'bigambo bwe no okukiliza mumitima jaffe. Olwo tulina ekintu ekigumivu ela nga dala kye tuyinza okulwanisa setani nga anonya okutega omutego no okutuga ku mazima, olwo kwagala kwaffe, no'kuleta ekibi mubulamu bwaffe.

Kati tuli kukolela dala okuyita mu songa ezo okukakasa 'omulangila we'nsii nti talina kya alina mufte. Tutunude ku kuwulila ekigambo kyakatonda no'kukiku-uma, mu ngeli endala okuwuliliza nyo ekyo katonda kya'gamba no kukuma ekigambo ekyo mumitima jaffe. Tulina omu nanya nti dala waliwo ebigambo ebilala binginalamalozi mangi aga gezaku okutusikiliza mu nsii eno no kutuja okuva ku mukama waffe yesu.

Bwe tulibikiliza tubiwa ekifo mu mitima jaffe, buli oba buli bwetukiliza, oba

akema omuya era omunafu Yesu okumaliriza okwaka kw'omubiri gwe afuule amayinja omugaati, "bwoba oli mwana wa katonda", y'enjogera ya sitani. Eikemo byona eri aba kristaayo ddala bya kutukema kutujja mu kwewaayo kwaffe eri katonda era kuyiganyizibwa eri omuntu waffe omugya. Mutima gwaffe omupya gwe mutukuvu era tugutuleteera kwonoona newankubade ebikemo, omunyama ogwo gwewetaaga gwa kugenda mu kibi, ddala buliimba kyoka nga tusobola okukirizisa obuliimba, omulabe alina, "ekintu" m u ffe okutuleteera okukola obubi. Oba mu mutima,

birowoozo oba mubiri, Yesu yalina ekitala ky'omwoo ekyo ekigambo kya katonda ekikwekedwa, nga bwe tulabye, kyoka nga kili mu mumutima gwe, elakkesa ekyo okuziiza sitani ela nagana okuwuliliza ebigambo bye. Obuwangwa bungi bulina enono ezi kuza okwemba kwo'mubili enono ezimu zili mu kulya ezimu kwegata. Obuwangwa obumu bumu bulabikila okwe kwasa obusonga songa eli ebikolwa byo bukaba n'omululu. Engeri zino zisobola era ddala zilitegaka abagalwa okulowooza mu mitima ekisobola oku-lagira omuntu n'enzikiriza mu kikolwa ekyo okuva mu kigambo kya Katon-da. Zino z'enkwaaso gyetukoma okuzikiriza, gyezikoma okufuna era zisobola okuwa ebyekwaaso by'oabwenzi okukirizibwa. Bikuyita, "kutwala mukazi wakubiri", oba ow'okusatu oba ow'okuna. Naye baibuli esigala ekiyita bwen-zi. Mu buwangwa obulala okusingira ddala mu buwangwa mu biseera bino, ebisiyaga byakirizibwa era mu tteeka birabika okuba ebirungi ne kuba kris-taayo. Baibli nnambulukufu nyo nti ebintu bino bikyaamu era byenyinyalwa nga Katonda gy'akoma okuba.

Osobola okukyuusa etteeka naye tosobola kukyuusa butonde. N'olwekyo endowooza bw'etyo eyolekeza mu bikolwa ebibi okusinzila ku Katonda, ekibi kikyaaali kibi, katonda yye mulamuzi. Okunoba gwe mukolo ogikirizib-wa kumpi mu buli buwangwa bwona kyoka nga Yesu kristo yagamba nti, "lwabukakanyavu bwa mitima gyaffe kyava Musa yawandikira etteeka ly'okwawukana". Obukakanyavu bw'omutima buleeta "ekintu" awatandibade "kintu" eri omulangira w'ensi. Era ekibi kati kyanirizibwa. N'ebikolwa ebikyaamu bino byona oba bwenzi, okutamiilukuka, waliwo ekyeetago ky'okukakanyala omutima okukola ekibi. Okutegeera kwaffe nti edoboozi ttono ely'okumanya okukola ekituufu n'ekibi linyoomedwa ffe tukola kibi mu ngeli eyo. Obukakanyavu bw'emotima bweebuwa "ekintu" lw'omulangira w'ensi eno era gyetukoma okukakanyala emitima, "ekiffo" kya sitani gyezikoma okugaziwa.

Enkuza ezimu n'obuwangwa oba omugate gwa byombi kusomesa ebintu ebi-

okufuga m bulamu bwaffe. Okwegomba nakwo kitundu ku bulamu bwaffe, n’okweyagaliza mu mitima gyaffe.

Mu bintu ebisiinga waliwo ensonga ezileeta ebintu mu ffe eli obulabe. Nga bwetwogede, omuangira w’ensi eno alina ekifo mu bulamu bwaffe kulw’o bwaffe. Okwo okuzaalibwa kwaffe okusooka okwefananyia ku bakadde baffe era ku Ada ne Kaawa mu ngeli eno nga bw’anyonyolwa “mama wa buli kilamu”

Ebintu bino oba omugatte gwaabyo gusobola okukola Paulo ky’ayita “enkwaaso” y’omulabe mu bulamu bwaffe. Tugya babilaba era tuyige engeli y’okubikwata naye kitunyonyola obwetaavu bw’okuzaalibwa nate ekigyawo nga bwetulabye embala y’omwoyo enkadde egisimuka mu kuzalibwa kwaffe okusooka mufte naye era “okufa ebikolwa eby’omubiri nti tube balamu” (Baruumi 8:13). Tuli bakukola kino okuyita mu mwoyo. Omwoyo wa katonda era omwoyo wa kristo oyo ali mu ffe. Buno bwe bujulizi bwa kristo buja mu mubiri ne bulanga tuli ba kristo’ “Bw’otambulira mu mwoyo, togya kukiriza okwegomba kw’omubiri”, (Bagalatiya 5:16)

Kati lwaki abantu n’abakristayo mu bikemo bino kyoka nga mukama waffe Yesu kristo yasobola okubiwangula bulungi? Twetaaga okulaba nti ebikemo bikontana n’ebifo ebisatu ebyo buli muntu by’alina. Twetaaga okulaba era tugelagelanye ekyo kaawa kyeyalaba bwe bamulaga ekibala, “era omukazi bweyalaba nti omuti mulungi ku mere, era nti gwaali gusikiriza amaaaso era omuti ogwegombwa okufuula omuntu okuba omugezi era okunyonyola kwa Yokana okw’okwagala kw’ensi eno. Tusobola okulaba ebintu bisatu ku kwagala kw’ensi eno. Ekintu ekisooka kili nti “mulungi ku mere” kino kigelagelanyizibwa ku kwegomba kw’omubiri, ekyokubiri “gusanyusa amaaaso”, kino kigelagelanyizibwa ku kwegomba kw’amaaso, era eky’okusatu “gwegombwa okufuula omuntu omugezi”, kino kigelagelanyizibwa ku malala g’obulamu. Kati tugya kulaba ebikemo biisatu Yesu byeyagumira ebyakontana ebiffo bino ebisatu era n’engeli gye yawangula buli kikemo. Neera tugya kuyiga engeli ebikemo gyebijja mu bulamu bwaffe. Waliwo okukkatiriza okw’amanyi kale waalingawo ku kwaaka ku mubiri n’ebikolwa by’obukaba mu ba kristaayo. Walabikira okubaawo okukkatiriza kutono newankubadde bya makulu nyo, ku kwaaka kw’amaaso, okwegatta n’omululu okwo era obwenzi, era amalala agakuza okwegulumiza.

Okukenebwa kwa Yesu kwali n’okwaaka, okwegomba kw’omubiri, okuyayana kw’okulya awone. Tugambwa abana sayansi y’enjala ekyasiinze amanyi ku bantu era yamanyi okisiingako enjala y’okwegata era bazaale. Kati omulabe

tutekamu obwesigwa bwaffesalina dala okuba no’kifo mu mitima jaffe no mondowaza. Olwo kakati tulina okuba obegendeleza eli bwetuwwuliliza nengeli jetuwuliliza mu, no’kutegela ani ela kiki kye tukiliza nolwekyo tutambulila kuku wabulwa okwa tuwebwa yokana mu baluwa ye esoka Yokana ayogela kino jetuli, “abagalwa, temukililiza mu buli mwoyo gwona, naye gezesza emwoyo aba ja katonda; kubanga banabi bangi abo’bulimba abagenze mu nsii kakano manya gwe omwoyo wa katonda: Omwoyo yena ayatula nti yesu kristo aja mumubili nti wakatonda; ela nbuli mwoyo ogo lwa-nagana ne kristo, nga nate mwawulila nti kilina okuja; ela nga ne kalaana we kili mu nsii. Muli bakatonda, abana obana abato, ela nga mubiwangude mu nene oyo ali mumwe, okusinga oyo ali

munsii; bansii; nolwekyo bagela ku nsi, neisii ebawulila. Tuli bakatonda; oyo amanyi katonda atuwwulila oyo atali wa katonda totuwelila. Olwo tumanyi omwoyo wa’mazima ela no mwoyo owobulimba”.

Tugambidwa obukaba, oba okukakasa oba okugezesza emwoyo no kulaba oba nga katonda no’butakililiza buli mwoyo, okujako tukilize nga tugezesaza omwoyo, no kutela nti dala wa katonda. Tewaliyo kwangulwa kukiliza, tulina oku indila dala netukakasa nga wa katonda oyo ayogela; amazimatetwetaga kulwawo, nayo nemunsii eno ebyo kugesesa beyinza okutwala katono olwo na mazima ne galabika. so tuyanguwa bulijo nabi wo’bulimba simugumikiliza na’kamu eli ffe okutwala bye bugede nga amazima no’kubigobelela.

Eigambo kya katanda kija kuteletela okugobelelela yesu kristo ela sibantu oba ekitogoole. Emabe ga wa buli dobozi; “munsii eno waliwo omwoyo. Omulan-gila wensii eno, nga bwetulabwe, ekisela kyona ononyo’ekintu’ mu ffe ekina bawo nga tukiliza “omwoyo atli wakatonda” kino mu ngeli nyinji, lwe lutalo olwomwoyo abakristayo bona mwebenyigide. Gwe mutima, kwekukubiliza mu dobozi no kwagala kwe tulina oku wuliliza. Ekyo ekili emabega wa amalobozi, ela ekibuzo kili nti oba omwoyo oyo ye kristo oba alwanyisa kristo. Mukitabo kyo’kubikulilwa tusoma mululimi lwe bifananyi eby’ensolo “eyatunula nga omwana gwendiga nayeneyogela ng’ogusota” Gwe mutima, edobozi, endowozo eyamakulu, si endabika eyokungulu. yesu yagamba “Ebigambo bye nsogela gyemuli mwoyo ela bulamu” ekyo dala kigezo nga dala alamu beyazula oluvanyuma, ebigambo omusota bwe gwayogela ne kaa-wa, nabiyisa ne buli byali mwoyo ela kuffa. Ekigambo kya katonda eki wabula Adamu “mu lunaku lwo, lilya oliffa” dala byali mwoyo ela bulamu ela okukuma Adamu okuva ku “kuffa” Omusota gwasawo okuluma ne gusikiliza Adamu ne kaawa silwa bulungi bwo’ka okwekibala, naye ne byo ebiliva

mukulya kumuti ogwa magezi nga kilungi ne’kibi; Batwalibwa ne’kibikya lumilizibwa, bagatibwa ku kibi ela nekileta okuffa.

Nsubila mutegela ebintu bino yesu ya nyenyola setani nga kita wa’balimba, kati obulimba bwona buva jali. ye yensibuko ya obutali mazima bwona ela bwe tukiliza ekintu kyona ekitali mazima tuba tukanyiza ne setani, ela nga ekyo kija ku muwa ‘ekintu mufte. Yokana atugamba ‘ensii yona eli mu kwonona’ obo ‘mu mwononyi, NIV ekivunula nti kati ensii yona eli wansi wo’kufugibwa kwa setani’ Mubwanguagu yensonga lwaki ensii elimu obulimba bunji ela obuwangwa obusinga businzila kubintu ebitali bitufu ela nga bikilizibwa mu nyo namanyi abantu mu buwangwa obwo lwaki? Kubanga waliwo omwoyo emabege wo’bulimba obuna kukubaganya ela omwoyo ogwo gulina amanyi amngi obo obuyinza ela ayinza okutwa edembe; Tuzidwa mu amanyi okumanya nti ‘Oyo wa manyi ali mu gwe okusinga oyo alimunsii ‘ela nga bwe tulina amanyi okuwangula mu nsii eno ‘eya kya kyama’

So waliwo engeli; biili zoka, kristo obo olwanisa kristo. waliwo obatewaliwo bujulizi obutali mu dobozi lin obo ekigambo, obo naabi, owa yesu okuga mumubili? ekyo kulabila ko, mukusokela dala nga ensisila eyo okusomesa kuno tutunulide ku kusomesa ku kufulibwa owedembe okuva ku mateka, obo obutonde, obwe ekkibi. omwoyo wa kristo ali tuwa obujulizi obwa kristo okuga mumubili kristo bwaba ngadi mu gwe, omwoyo bulamu kulwo’butukilivu; Bambi tegela nti yesu teyaja mumubili nga omuntu kunsii; dala ekitufu yakikola ela mumumili gwange mumumiri gwo, mubulamu bwo ne mundowozaza. Azala obujulizi bwe mufte. Buno obujulizi ‘Atuffude badembe okuva muteka lye kibi no’kufa waliwo amalobozi

ne’mwoyo emilala naye tegiyinze, ela dala tegisobola kuwa bujulizi buno, tegilina bujulizi bwa kristo. kati gigezeko, gikakaze ku kye gamba. Gileta bibala eli katonda? waliwo engeli endala obujulizi bwa kristo mu mubili bwe bakola mu bulamu bwa bakristayo. Yokana atugamba nti obujulizi bwa katonda bukulunyo okusingako obwa abantu. ela obujulizi bwe nti tulina obulamu obutagwawo. Nobwo bujakuba obujulizi bwa yesu kristo ela buffuka ekilabilwako mu bulamu bwaffe, halleluyah.

Yokana atugamba waliwo kati banabi abobulimba munsii basobola okuba abana madini ang’okuba omukristayo obo nabi omu yudaya. Dala ebintu ebimu bifuka madini mubikolwa, newankubadde tebilina kukiliza mu bu katonda obutono. Bakola enzikeliza ne neyisa abantu gye bagubelela. Amadin manjji gulina ‘ba nabbi’ Naye obujulizi bwe buli wa? Abasamize balina ba nabbi babwe abogera ebyo byebakiriza abanasayansi nabo; Newankubadde bogera ku ma

diini baagala abantu bakilirizeemu era babe n’okukiriza mu byeboogera. Mu ndagaano enkadde, ba nabbi bangi ab’obuliimba baasubiza ebintu bingi ebitali bituufu. Abamu basubiza obuwanguzi bwebataafuna nako, abamu nti okusala omusaango ffe tubeere. Buli ba nabbi ab’obuliimba mazima era tuzuula ani “taata w’abalimba” era w’obulimba bwabwe bwekwaava. Kinyuma okusoma enjiri ya Mikeil mutabanyi wa Imulal mu I Bassekabaka esuula 22, ekitugamba obulimba bwenyini obwa nabbi akyamu. Ba nabbi ab’obuliimba banji enaku zino abamu babeera mu business, abawa emikisa mu buli kintu egitali tukilira kulw’esuubi n’ebigendelerwa mu mitima gyabwe. Oluusi ebikilirizibwaamu ng’ekituundu ku buwangwa bwetukulidemu. Bino byona biteekedwa okuweebwayo eri katonda era kati tewali “kintu mu ffe” omulabe ky’ayinza okukozesa gyetuli.

Abantu abagenda mu ngeli eyo banoonya baibuli ky’eyita “essanyu ly’ekibi mu kaseera era Paulo awandiikira Timoseewo nga abyatula, “abo abeewakanya bwe tuboogelera amassanyu g’ekibi n’obulimba tukosa emeeme zaffe.

Waliwo amalobozi manji mu buwangwa mwe tukulide. Enzikiriza ya ba jjuuju eyayitira ddala mu mijiji minji, balina amaanyi manji mu bye boogera. Ebintu bwe tusilika mu mwoyo okuva ku ba jjaja ffe naffe bituwakanya. Ebyafaayo by’amawanga nabyo blina amaanyi manji era gali bitundu ku buwangwa mwe tukulira. Waliwo amala gamanga manji, era banji bavaamu na kweesosola mu mawanga. Enjawukana y’obuwagwa n’enimi, era wakati w’ensi n’abantu y’ewonga lwaki enjawulo zibaawo mu nsi nga buli nsi elwaanira etaka n’obukulu. Zino entalo era zitwaalibwa ne muby’obuffuzi n’emizanyo. Eby’emizanyo nga y’engeli kati zino entalo mweziyiinza okuyitira. Abawagi bafuuka bakawo n’ebigendelerwa bino, ekintu kyona kitabuka era kisobola okutwaala obulamu bw’abantu, ddala nga bilya ebiseera n’okulowooza kwabwe.

Bino ebintu ebileeta entalo n’okulwana n’okuvuganya tebilina mwoyo wa kristo agamba “yagala mulilwanwa wo nga bweweyagala era sabila abo abakunyooma”. Ebigendelerwa by’omuntu biyiinza okukolebwa mu business, eby’obuffuzi, eby’emizanyo naye tebilina mu byo mwoyo wa kristo agamba “kigasaaiki okulya ensi yona n’ofilwa omwoyo gwo”? era oyo omukulu mu mwe abeere omuwereza wamwe. Yakobo mu baluwa ye atugamba, “kiki ekileeta okulwana mu mwe?, Tebiva mu kwegomba kwamwe?”.

Okwegomba kuno kuba mu bantu okusinziira mu kukuzibwa kwabwe, n’okusoma, bitundu ku mwoyo gy’obuwange, mu mawanga gye bazalibwa. Ebibi n’ebikolwa bya ba jjajaffe mu maka, buwange biwa amaanyi g’ekizikiza